

СӨЖ

Тақырыбы: Балаларда стоматологиялық аурулардың антенатальді алдын алуы

Орындаған: Оспан А.
Факультет: Стоматология
Курс: III
Тобы: Ст 14-001-01
Тексерген: Гайсина Д.Қ.

ЖОСПАР:

I. Кіріспе

II. Негізгі бөлім

Профилактика дегеніміз не?

Алдын алу шаралары

Профилактика түрлері

Балалардың және жастардың тістерін қорғаудың негізгі принциптері

III. Қорытынды

Кіріспе

Балалар дәрігер–стоматологы жоғары мамандандырылған білімі бар маман. Төтенше жағдайлар кезінде жедел көмек көрсетуге және тіс–жақсүйек жүйесі аурулары бар балаларға емдік – диагностикалық көмек көрсетуге құқылы.

Бала жасының жақсүйек-бет аймағының патологиялық процесі ағымының әйгіленімінде, баланың дамуының антенатальдық кезеңінде емдеу әдістерін пайдалануда, туылу және емізу кезеңінде, бет, жақсүйек сүйектері қалыптасқанда және тістің қатты тіндері қалыптасқанда маңызы зор.

Алдын алу шаралары

Профилактика (көне грекше (көне грекше: prophylaktikos - алдын алу). Жалпы аурулардың (көне грекше: prophylaktikos - алдын алу). Жалпы аурулардың алдын алуымен бірге, жалпы денсаулықтың нығайтуға бағытталған сақтандыру шараларының жүйесі.

Профилактика-жоғарғы денсаулық деңгейін қалыптастыру және аурулардың алдын-алуға бағытталған мемлекеттік, әлеуметтік, гигиеналық және медициналық шаралар жүйесі.

- Қазіргі уақытта балалар стоматологиясы стоматологиялық аурулардың антенатальды алдын алуымен белсенді айналысады. Мұндай алдын алу, алдын алу немесе басқа аурулары, бағытталған іс-шараларды өткізу пайда болу себептерін жоюдың барлығы түсінікті . Бұл антенаталды кариес профилактикасы мен балалар стоматологиясына мүдделі болуы тиіс.

Профилактика-жоғарғы денсаулық деңгейін қалыптастыру және аурулардың алдын-алуға бағытталған мемлекеттік, әлеуметтік, гигиеналық және медициналық шаралар жүйесі.

Мемлекеттік шаралар:

1. жүктілерді қорғау жүйесі;
2. анасы мен баланың денсаулығын қорғау, балалықты қорғау;
3. қоршаған ортаны қорғау;
4. денсаулық сақтаудың өзіндік мемлекеттік жүйесі.

Мемлекеттік шаралар заңдарды, бұйрықтарды, шешімдерді шығару жолымен жүргізіліп, міндетті болып табылады.

Әлеуметтік шаралар:

1. салауатты өмір салтын енгізу;
2. еңбек және демалудың рационалды режимін сақтау;
3. тамақтану және жеке гигиена нормаларын сақтау.

Гигиеналық шаралар:

1. стоматология сұрақтары бойынша балалар мен ересектерде тазалыққа тәрбиелеуді енгізу;
2. сыртқы орта, тамақ және су құрамын бағалауды қамтамасыз ету.

Медициналық шаралар:

1. тіс жегіге және парадонт ауруларына төзімділікті жоғарылату мақсатында ауыз қуысы ағзаларына этиологиялық және патогенетикалық негізделген заттар мен әдістерді дайындау және енгізу;
2. сыртқы орта және ауыз қуысының жағымсыз факторларының әсерінің төмендеуі.

Профилактиканың 3 түрі болады:

1. біріншілік
2. екіншілік
3. үшіншілік

Біріншілік профилактика-мемлекеттік, әлеуметтік, медициналық, гигиеналы және тәрбиелік шаралар жүйесі. Ол табиғи, өндірістік, тұрмыстық ортаның жағымсыз факторларына ағзаның жоғарғы төзімділігіне, себебі мен пайда болу жолдарын жою арқылы стоматологиялық ауруларды алдын-алуға бағытталған. Бұл денсаулықты қорғауға тиімді болып табылады.

Екіншілік профилактика-аурудың қайталануын және асқынуларын алдын-алуға бағытталған шаралар кешені. Оған ауыз қуысының жоспарлы санациясы жатады.

Үшіншілік профилактика-орын алмастыру әдістері бойынша жақ-бет аймағы тіндерінің және ағзалардың функционалды мүмкіндігін сақтандыру жолымен стоматологиялық статус реабилитациясына бағытталған шаралар жүйесі.

Тұрғындардың контингентіне таралуына байланысты профилактика әдістері:

1. көптік (ауыз қуысын фторлау)
2. топтық (фтор таблеткаларын қолдану, натрий фториді ерітіндісімен шаю)
3. жекеше (рем. ерітінділермен аппликация, фиссуралар ажыратуы, т.б).

Профилактикалық тәсілдердің әсер ету уақыты және біріншілік профилактиканы жүргізуге байланысты:

1. антенатальды
2. постнатальды.

Біріншілік профилактиканы ажыратады:

1. этиотропты:

- ауыз қуысы микрофлорасымен күрес. Ол оның саны мен құрамының сапасының өзгеруіне бағытталған;
- микрофлора өмір тіршілік өнімі-жұмсақ тіс қағын алу,
- ауыз қуысының мамандандырылған гигиенасы;
- ауыз қуысының өзіндік тазалануын жақсарту.

2. патогенетикалық:

- фторпрофилактика;
- рем. профилактика;
- биологиялық белсенді заттармен профилактика;
- фиссуралар ажыратуы.

Балалардың және жастардың тістерін қорғаудың негізгі принциптері (Бонский мектебінің постулаттары).

1. сүт, аралас, тұрақты тістер тісжегіден, ортодонтиялық ақаулардан, пародонт ауруларынан қарапайым экономикалық тәсілдермен қорғануы керек.
2. балалар мен жасөспірімдерді стоматологиялық көмектің қажеттілігі мен міндетті түрдегі сипаттамасын білетіндей етіп тәрбиелеу керек. Олар кеңестерді тыңдап, оларды басқара білу қажет.
3. бұл принциптерді мектепті аяқтағаннан кейін және бүкіл өмір бойы сақтануы керек.

Стоматологиялық көмек жүйесі-тұрғындарға стоматологиялық көмек көрсетуді қамтамасыз ететін, белгілі бір тәртіппен жүретін басқару институты мен денсаулық сақтаудың қарым-қатынасы.

Әлемдегі стоматологиялық көмек көрсету жүйесі:

1. жеке (Исландия, Норвегия, Ирландия);
2. кепілдік (Австрия, Германия);
3. халықтық және мемлекеттік (Финляндия, Швеция).

Жеке тәжірибенің артықшылықтары:

1. жақсы еңбек жағдайын ұсынады;
2. жақсы техникалық қамтамасыз етілген;
3. науқастардың сұранысына тез жауап береді;
4. дәрігерлердің мамандандырылған қызығушылығын қанағаттандырады.

Кемшіліктері:

1. басқару қиындығы;
2. еңбекті ұйымдастырудың қазіргі әдістерін енгізу қиындығы (жүйелі ем).

Кепілдік көмектің артықшылықтары:

1. стоматолог өзінің кірістеріне сенімді;
2. қалалардың экономикалық потенциалының өсуіне байланысты стоматологтардың кепілдік кірістері ұлғайды.

Қоғамдық жүйенің негізгі бағыттары:

1. мектептерді жүйелі түрде емдеу;
2. жоғарғы қаупі бар тұрғындардың басқа да тобын жүйелі түрде емдеу;
3. коммуналды профилактика;
4. қоғамдық..

Қорытынды

Қорытындылай келе ауыз қуысының гигиеналық жағдайын гигиеналық индекстер арқылы зерттейді, яғни тіс тастарының және тіс қақтарының болуын визуальді түрде анықтайды. Тісжегітұрақтылықты сақтау үшін алдын алу шараларын жасап, тіс тазалығын сақтау қажет.

Пайдаланылған әдебиеттер

1. Пропедевтическая стоматология./Под. Ред.:Базикяна Э.А.,2009
2. Козлова В.А. «Стоматология» 2008
3. Луцкая И.К. Эндодонтия «Практическое руководство 2009 г.
4. Қабылбеков Ә.Ә., Негаметзянов Н.Ғ., Қыстаубаева Ж.А.
Стоматологиялық ауырулардың профилактикасы. Оқулық құрал. С.Ж.
Асфендияров атындағы Қазақтың Ұлттық медицина университеті. 2008 ж.,
95 с.